

Gn 41,1-14.25-36 Dikčínění; Sal 6.10.19

Po dvou letech se stalo, že farao měl sen: *Stojí u Nilu. Pojednou z Nilu vystupuje sedm krav nápadně krásných a vykrmených a popásají se na říční travě. A hle, za nimi vystupuje z Nilu jiných sedm krav, nápadně šeredných a vyhublých, a postaví se vedle těch sedmi krav na břehu. A ty nápadně šeredné a vyhublé sežraly sedm krav nápadně krásných a vykrmených. Vtom farao procitl. Když zase usnul, měl druhý sen. Sedm klasů bohatých a pěkných vyrůstá z jednoho stébka. A hle, za nimi vyráží sedm klasů hluchých a sežehých východním větrem. A ty hluché klasy pohltily sedm klasů bohatých a plných. Farao procitl; takový to byl sen.*

Když nastalo jitro, byl tak rozrušen, že si dal zavolat všechny egyptské věštce a mudrce. Vyprávěl jim své sny, ale žádný mu je nedovedl vyložit. Až promluvil k faraónovi nejvyšší číšník: *"Musím dnes připomenout svůj prohrěšek: Farao se kdysi na své služebníky rozlítal a dal mě spolu s nejvyšším pekařem do vazby v domě velitele tělesné stráže. Jedné noci jsme oba měli sen; každý z nás měl sen, který volal po výkladu. Byl tam s námi hebrejský mládenec, otrok velitele tělesné stráže. Vypravovali jsme mu své sny a on nám je vyložil; každému vyložil, co jeho sen znamená. A vskutku, jak nám vyložil, tak se i stalo; mně farao vrátil hodnost, ale pekaře dal oběsit." Farao si tedy dal zavolat Josefa. Okamžitě ho propustili z jámy. Oholil se, převlékl si plášť a přišel k faraónovi.*

...
Sedm pěkných krav, to je sedm let. Také sedm pěkných klasů je sedm let. Je to jeden sen. Sedm vychrtlých a šeredných krav, vystupujících za nimi, je sedm let, stejně jako sedm prázdných a východním větrem sežehých klasů; to bude sedm let hladu. Když jsem faraónovi řekl: Bůh faraónovi ukázal, co učiní, minil jsem toto: Přichází sedm let veliké hojnosti v celé egyptské zemi. Po nich však nastane sedm let hladu a všechna hojnost v egyptské zemi bude zapomenuta. Hlad zemi úplně zničí. V zemi nebude po hojnosti ani potuchy pro hlad, který potom nastane, neboť bude velmi krutý. Dvakrát byl sen faraónovi opakován proto, že slovo od Boha je nezvratné a Bůh to brzy vykoná. Ať se tedy farao nyní poohlédne po zkušeném a moudrém muži a dosadí ho za správce egyptské země. Nechť farao ustanoví v zemi dohlížitele a po sedm let hojnosti nechť vybírá pětinu výnosu egyptské země. Ať po dobu příštích sedmi úrodných let shromažďují všechnu potravu a ve městech ať uskladňují pod faraónovu moc obilí a hlídají je. Tato potrava zabezpečí zemi na sedm let hladu, která přijdou na egyptskou zemi. A země nezajde hladem."

Aby nebyla zkažena země tato hladem – končí Josef svou radu faraónovi. A přitom jí říká vlastně jako radu nevyžádanou. Navíc. O ta závěrečná slova, co v nastalé situaci udělat, se farao neprosil a nečekal je.

Jím a jeho říší otrásl ten dvojitý nevysvětlitelný sen. Dvojitá dávka vladařských nočních mūr o hladových kravách a hladových klasech, které bez viditelného užitku pohltily předchozích sedm krav vypasených a sedm klasů plných zrna.

Ten sen je hrůzostrašný sám o sobě. Vždyť každý obraz, jak ztělesněná bída a vyhládkost pohlcuje symboly prosperity a zaručeného dostatku, hrůzu nahání. (Proto hrozivě vize i obrazy hladu neradi potkáváme, a pak rychle vytěšňujeme.)

Ale když pak dopravili Josefa, aby ten sen vyložil – mohl sám Josef zůstat právě a jen u toho, oč byl žádán: *vylož ten sen.*

A tak by vlastně jako dostačující odpověď měl znít právě výklad: *Čeká vás 7 let překypujícího nadbytku – a pak 7 let neúprosně dotírajícího hladu, díky němuž po předchozí prosperitě nezůstane ani památka.* A pak už mohl Josef klidně podstoupit stranou, kochat se právě obdrženým

novým šatem a nezúčastněně sledovat, jak si farao a jeho učení poskoci s tím výkladem poradí. Zda se budou třást obavami, nebo budou hledat nějaká zadní kolečka – anebo se rozhodnou řídit heslem „Jezme, pijme, stejně zítra zemřeme. Užijme sedmi let nadbytku, a po nás potopa.“ Koneckonců, to, že má člověk či společnost vhled do toho, jak se nejspíš bude odvíjet jeho budoucnost, vůbec neznamená, že se zachová prozíravě, odvážně, moudře, s ohledem na správné řešení. Sytý hladovému nevěří – a nevěří mu nejen to, jak hlad dokáže život zdecimovat. On mu – ve své sytosti – nevěří ani to, že by se sám mohl hladovým stát. Doby pohody, dostatku, zajištěnosti či dokonce rostoucího nadbytku (a v takové myšlence) paralyzují schopnost myslet s dlouhodobou odpovědností, připouštět si rizika – a třeba kvůli nim proměnit svůj přístup právě k tomu blahobytu. Tak doby dostatku paradoxně posilují neschopnost přijmout správné rozhodnutí – posilují neschopnost pojmenovat včas rizika a hrozby – a zařídit se podle nich dříve, než je čas.

Je to vidět dnes, jak se podivně salónně dohadujeme tváří v tvář nastupující klimatické krizi, a ještě víc je to vidět při pohledu nazpátek: Jak evropské společnosti nakráčely do hrůz a zbídačení dvou světových válek, protože si odmítaly připustit, že by něco takového mohlo skutečně nastat. Nedokázaly zmobilizovat včas síly – a napřít je správným směrem.

Proto je tak důležité, že Josef – poté, co vyloží faraonovy sny – neodkráčí ve svém novém šatu do ústraní – ale ještě něco dodá: *A tak teď – když víš, co tě s celou tvou říší čeká a nemine – tak teď ustanov člověka, kterému je jasný celý rozsah budoucí katastrofy - aby nebyla zkažena země tato hladem.* Jmenuj krizového manažera, který na tu krizi Egypt připraví. V době nadúrody nedovolí všechno zpeněžit, prožrat či jinak rozházet – ale uschová pětinu ze všeho toho obdarování. Uchová kvintesenci úrody, aby bylo dost na léta hladová. *Aby nebyla zkažena země tato hladem.*

Je to slovo prorocké.

Ne proto, že předpovídá budoucnost – ale protože zní jako pravé slovo v pravý čas. Jako slovo, které ukazuje, jak teď dál, tváří v tvář té mrazivé se rýsuující budoucnosti, před níž farao i jeho elitní poradní sbor stojí jak zkamenělí. Slovo, které učí správně nakládat s nadbytkem. Slovo požeňnaného, které umožňuje, aby se požeňnaní pohansky nepožralo, ale stalo se životodárným zdrojem i pro čas bídý. Slovo otevírající možnost, *aby nebyla zkažena země tato hladem.*

Josefova rada je požeňnaná právě i v tom, jak myslí od začátku **na celou zemi egyptskou.** Od faraona po posledního nádeníka. Nemyslí na sebe. Neřeší, zda se konečně neplní sny, že se mu bude kdekdo a kdeco klanět, byť si posluchač příběhu má vzpomenout, že k tomu za chvíli dojde. Nehledá zajištění pro sebe, ale do obzoru jeho prozíravosti se dostává **celá** země egyptská.

Nesamozřejmost tohoto přístupu – jeho rozvažování o blahu pro celou obec – vynikne, když si připomeneme Ježíšovo podobenství o boháčovi, jehož potkala podobná nadúroda: Ten nejprve jedná, jako by v náboženství dobře poslouchal Josefov příběh. Postaví nové stodoly, super síla, aby z té megaúrody nic nepřišlo nazmar. Ale místo toho, aby se pak rozhlédl, komu za tu mega úrodu děkovat, s kým se o ni podělit, koho nasytit, se samolibostí oligarchy si pro sebe říká: *Jsi zajištěn na věčné časy, a tak si*

dopřávej, co hrdlo ráčí. Blázne, slyší Boží reakci, to není řeč požehnaného, řeč vděčnosti, ale řeč toho, kdo ze smyslu tohoto obdarování ani zbla nepochopil.

Josef na egyptské megaúrody reagoval jak známo opačně.

„Najdeme-li podobného tomuto muži,

v němž by byl Duch Boží?“ - táže se vzápětí v údivu a bázni farao. Samozřejmě, že nenajdou. Vždyť Josef, ten je jen jeden. Ač Hebrej, cizák, který neabsolvoval egyptské školy – přece je pro tuhle chvíli nenahraditelný. Jedinečný. Tak jako i Bůh Hebrejů je jedinečný – nezaměnitelný, zvláštní. Farao to netuší, ale tou svou otázkou „*Najdeme někoho podobného?*“ teď vlastně dal zaznít krédu, vyznávajícímu jedinečnost Boha Izraele. Najde se nějaký jiný Bůh, který by byl hoden respektu i vděčnosti, než Hospodin? Najde se nějaký jiný, než Bůh Abrahamův + Izákův +Jákobův?

Faraonovými uzaslými ústy tu celý Egypt vzdává chválu a dík Bohu Izraele. Vzdává mu dík v ozvěně toho SZ kréda – a vzdává mu dík za Josefa. Který se sice v Egyptě propadl do sevření otroctví, a přece právě tady přináší dobré plody požehnání všem, s nimiž se potkal: svému pánu Potifarovi – spoluvězněm – a teď, zas na opačném konci společenského žebříčku – samotnému faraonovi.

A tak ani to, co se vzápětí přihodí Josefovi – ustanovení do funkce místokrále, „vicefaraona“ – nemusíme vnímat jen jako osobní Josefovou satisfakci, obrat který konečně nastal po předchozích křivdách a ponížení. Ustanovení tohoto zvláštního Hebreje do jeho funkce – i titul *Safenat Paneach* – *Zachránce světa*, je vyjádřením respektu jeho Bohu. A i když to farao neví, my to víme: je to **Bůh z příběhu** jeho otců, Bůh Abrahamův + Izákův +Jákobův.

Tak nás farao učí: Když vzdáváš díky za požehnání, **nikdy neděkuj za pouhý dostatek**, úspěchy či luxusy – jen za to, že si hoviš v pohodě. To bys zůstal pohanem. Děkuj jako ten, kdo směl potkat svědka z toho jedinečného příběhu – z příběhu naděje – nečekaně otvíraných obzorů – a také odvahy se právě k těm nečekaným obzorům obrátit a vydat. K obzorům, jež umožňují, *aby nebyla zkažena země tato hladem*.

Proto si pozorně připomeňme, **kudy vedla cesta samotného zachránce – Josefa:**

Než byl po dvou letech zapomnění vyveden z hrobu egyptského žaláře – aby usedl po pravici samotnému faraonovi – tak dlouho trpěl – jako otrok sestoupil do Egypta. A v Egyptě se ponížil až na hranu smrti. Ale během své jízdy tím egyptským peklem se naučil věrností uloženému poslání. Nezahořkl – nevzdal to – nepropadl posmyčtivosti. Proto ho Bůh jeho otce vyvýšil a obdařil moudrostí. Vždyť zůstal věrný Božímu snu. Snu o tom, že dobrodiní toho jedinečného Boha dosáhne k mnohým – ukáže jim perspektivu – a najde u nich vděčnou odezvu. Tak inspiruje k vděčnosti – k sdílení – nehamounění ovoce požehnání. Tak vzbuzuje odvalu uskrovnit se a o naše nadbytky i jejich zdroje se dělit s generacemi, které přijdou po nás. Tak odhaluje, že krizemi se můžeš nechat vyzvat k reflexi a pokání – měnit styl uvažování – myslet na budoucnost docela jinak, než jsme si navykli.

Když dnes budeme slavit eucharistii – slavnost díkuvzdání – všímejme si o to pozorněji, že o dary chleba a vína se s námi dělí ten, který právě cestou utrpení a ponížení kráčel – věrný uloženému poslání. Tak dosvědčil, že skutečně přehojný dostatek životních zdrojů nevyrůstá z hamounění, krátkozraké spotřeby – ale z oběti. Z ochoty sdílet se o to,

co teď mám, i s těmi, kteří teprve do tohoto světa přijdou. Odtud totiž pramení skutečně nadějně vyhlídka i pro doby, které jinak nahánějí husí kůži. Amen.

Gn 41,1-14.25-36 Dikčínění; Sal 6.10.19

Píseň 251,1

In: Ztišením se sluší tebe chválit, Bože. Blaze tomu, koho vyvolíš a přijmeš, aby směl pobývat ve tvých nádvořích. Tam se budem sytit dary tvého domu, tvého svatého chrámu. Ve své spravedlnosti nám odpovídáš činy budícími bázeň, Bože, naše spásu, naděje všech končin země. Amen (Ps 65,2.5n)

Píseň 548

Modlitba

Jsmo tu jako společenství těch, kterým platí tvá záchrana - a kteréš poslal svědčit o tvé záchraně v tomto světě. Vždycky jsi tu chtěl mít ty, kdo sílu a životodárnost tvých darů dosvědčují ostatním - a kdo ti za ně uprostřed světa vzdávají díky.

Vyznáváme, že si tohle svědectví často držíme mezi sebou a pro sebe. Ty tu chceš mít své svědky - a my zas chceme, aby nám nic zbytečně nekomplikovalo život. O to víc žasneme, že s námi počítáš. Že se nenecháš odradit lidskou nestálostí a chatrností. Že nám dáváš poslouchat příběh tvých svědků - a že nás usazuješ kolem stolu Jše. Z těchto darů ti vzdáváme dnes dík především. Amen

1. čtení Gn 41,1-14

Píseň – pěv. Sbor (Zdeněk Lukáš, Pater noster)

Slovo k dětem

*– v truhličce byla sladkost – komu za ni asi tak poděkujeme?
A vzpomenete si někdy na rodiče – nebo to, co vám dávají přijímáte jako samozřejmost?*

kázání

Píseň 193,8-12

CONFITEOR

Vyznáváme, že naše díkuvzdání nezní příliš pravdivě. Starosti o to, abychom si životem šli co nejpohodlněji, nám zavírají oči. Přestáváme vidět, k čemu nám bohatství tvých darů ukazuje. Neumíme s odpovědností tvých svědků sdílet vlastní hojnost s potřebnými, je nám zatěžko promýšlet, čím ochuzujeme tvé stvoření i generace, které přijdou po nás. Před tebou, Bože vyznáváme svůj nevděk, slepotu a selhání.

Vyznejme to hlasitě: VYZNÁVÁME "..."

Příběh tvého milovaného nám však otevírá oči, abychom znovu uviděli, jak životodárné je Kristovo sdílení s námi. On vysvobozuje z pout nevděku a sobectví. Umožňuje znovu nalézt vděčný vztah k tobě, našemu Otci, i k těm, které máme kolem sebe.

Vyznejme svou důvěru hlasitým VěříME "..."

Protože nás Kristus obdarovává odpuštěním, i my můžeme žít v nových, svobodných vztazích s druhými lidmi.

Přiznejme se k tomu společným - pro lásku Kristovu odpouštíme "..."

Pozdravení pokoje

PÍSEŇ 545B

PREFACE

Tobě teď Pane patří dík: za chléb, jenž nám připomíná tvoji věrnost Izraeli na poušti. Za chléb, kterým smíme sytit svůj hlad. Za chléb, který můžeme sdílet s nuznými - za požehnaný chléb, jenž zpřítomňuje seberozdávající lásku Kristovu. A tobě patří i dík za víno: za víno zpřítomňující vylévanou krev našeho Pána, za víno jako nápoj naděje a radosti Božího království. Vzdáváme ti tento dík spolu s Izraelem i všemi Kristovými svědky, kteří zápasili o novou věrnost tobě. AMEN.

USTANOVENÍ - podle Mt

A když oni jedli, vzav Ježíš **chléb**, a dobrořečiv, lámal a dal učedníkům, a řekl: "Vezměte, jezte, to jest tělo mé."

A vzav **kalich**, a díky činiv, dal jim, řka: "Pijte z něho všichni. Neboť to jest krev má nové smlouvy, kteráž za mnohé vylévá se na odpuštění hříchů. Ale pravím vám, že nebudu pít od této chvíle z tohoto plodu vinného kořene - až do onoho dne, když jej pít budu s vámi nový království Otce svého."

OTČE NÁŠ...

POZVÁNÍ (Ž 81,11)

Přijměme pozvání ke stolu Páně od žalmisty, který v 81. žalmu říká: Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, který jsem tě vyvedl ze země egyptské. Otevři jen ústa svá a naplním je.

Ke stolu Kristovu jsou bez rozdílu církevní příslušnosti zváni všichni, kdo věří v jeho vykupitelské dílo a chtějí je spolu s ostatními slavit a přijímat.

PÍSEŇ 398

Propouštění

Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtví pro své hříchy. Milostí jste spaseni!

MODLITBA

Náš Pane, i teď jsme směli zakusit, jak velice ti záleží na nás a našem životě. Neponecháváš nás napospas nouzi, ani nás nedovolíš spoutat obavami a starostmi. Jsi nám nablízku obživující moci, radosti a nadějnou silou tvého Království. Za to ti patří náš dík.

Ohlášení

Přímluvy

Poslání 1K 10,30-31

Požehnání

Požehnejž tobě H a ostríhejž tebe. Osvět' H tvář svou nad tebou a buď' milostiv tobě. Obratíš H tvář svou k tobě a dejž tobě pokoj.

AMEN

Píseň 67,3